

صندوق سرمایه‌گذاری مشترک، نهادی است که منابع مالی را از مردم جمع‌آوری نموده و در سبد متنوعی از اوراق بهادار سرمایه‌گذاری می‌کند. این صندوق‌ها با توجه به تعریف صورت گرفته در قانون بازار اوراق بهادار مصوب مجلس شورای اسلامی در آذرماه 1384 و به عنوان جایگزین مناسبی برای سبدهای مشاع ایجاد گردیده‌اند. با ایجاد صندوق‌های سرمایه‌گذاری، سبدهای مشاع "که پیش از این توسط تعدادی از کارگزارانی که مجوز سبدگردانی از سازمان بورس و اوراق بهادار (سبا) دریافت نموده‌اند تشکیل شده‌بودند" به کار خود خاتمه دادند. برای مطلع شدن از چگونگی فعالیت و نظارت بر این صندوق‌ها لازم است که سرمایه‌گذاران با مطالعه دقیق اساسنامه و امیدنامه مربوطه با جزئیات آن آشنا شوند و با توجه به استراتژی‌ها و انتظارات خود از سرمایه‌گذاری در بورس اوراق بهادار در مورد خرید واحدهای سرمایه‌گذاری این صندوق‌ها تصمیم مناسبی اتخاذ نمایند.

در این راستا سازمان بورس و اوراق بهادار به منظور گسترش امکان سرمایه‌گذاری و متنوع نمودن ابزارهای در دسترس سرمایه‌گذاران، اقدام به ارائه مجوز تشکیل صندوق سرمایه‌گذاری مشترک به شرکت‌های کارگزاری که دارای مجوز ارائه خدمات مشاوره و سبدگردانی هستند، نموده است. لذا خرید گواهی این صندوق‌ها برای سرمایه‌گذاران خرد و افرادی که قصد سرمایه‌گذاری در سهام و سایر اوراق بهادار پذیرفته شده در بورس را دارند اما به دلیل فقدان توان تحلیلی مناسب، نداشتن وقت به منظور بررسی و انتخاب سهم و ... با سازوکار بازار آشنا نیستند، مطلوب و مناسب است. قیمت گواهی‌های سرمایه‌گذاری مشترک برابر با ارزش خالص دارایی‌های صندوق است.

• ویژگی‌ها و ماهیت سرمایه‌گذاری در صندوق‌ها:

الف) جایگزینی برای خرید سهام شرکت‌های بورسی:

شخصی که تعدادی از واحدهای سرمایه‌گذاری یکی از صندوق‌ها را در اختیار دارد در واقع مالک سهام چند شرکت است که صندوق از محل دارایی‌های خود به عنوان سبد سرمایه‌گذاری خریداری نموده است. بدین ترتیب سود یا زیان مالکان واحدهای سرمایه‌گذاری صندوق، تحت تأثیر مستقیم نوسان قیمت مجموعه سهام موجود در سبد سرمایه‌گذاری صندوق است.

ب) وجود مدیریت حرفه‌ای:

منظور از مدیریت حرفه‌ای، مقایسه تخصص و توان مدیران با تجربه و آشنا با بازار سهام با سرمایه‌گذارانی است که تجربه کافی و یا زمان و امکانات مناسب تحلیل برای تشکیل سبد سرمایه‌گذاری به صورت مستقل را ندارند.

ج) نقدشوندگی:

یکی از مهم‌ترین ویژگی‌های هر سرمایه‌گذاری، قابلیت تبدیل به وجه نقد شدن آن در زمانی است که سرمایه‌گذار به هر دلیل تصمیم به تغییر موضع سرمایه‌گذاری خود و خروج می‌گیرد. با توجه به ارکانی که در صندوق‌های سرمایه‌گذاری مشترک در سهام پیش‌بینی شده است سرمایه‌گذاران در هر زمان می‌توانند با توجه به خالص ارزش روز دارایی‌های موجود در صندوق و پس از کسر هزینه‌های مربوطه، تمام یا تعدادی از واحدهای سرمایه‌گذاری خود را به وجه نقد تبدیل نموده، اصطلاحاً ابطال نمایند.

د) صرفه‌جویی نسبت به مقیاس:

با توجه به اینکه صندوق‌های سرمایه‌گذاری از گردآوری پول‌های اندک تعداد زیادی سرمایه‌گذار تشکیل می‌شوند بنابراین امکان استفاده از مزایای یک مجموعه سرمایه‌گذاری بزرگ برای اجزای آن فراهم خواهد بود. طبیعی است که یک سرمایه‌گذار به تنهایی امکان پرداخت هزینه‌های مشاوره و یا استفاده از نرم‌افزارهای مختلف اطلاع‌رسانی و تحلیل‌گری را نخواهد داشت ولی با کنار هم قرار گرفتن سرمایه‌های اندک سرمایه‌گذاران خرد، امکان استفاده از مزایای این چنین فراهم خواهد شد.

ه) انگیزه مدیریت صندوق سرمایه‌گذاری:

با توجه به ساختار طراحی شده صندوق‌های سرمایه‌گذاری مشترک در سهام و ارتباط مستقیم بین رشد ارزش دارایی‌های صندوق و منتفع شدن مدیر و سایر ارکان صندوق، قابل پیش‌بینی است که مدیر انگیزه کافی برای تشکیل بهترین ترکیب سبد سرمایه‌گذاری را داشته، تلاش نماید تا خالص ارزش دارایی‌های صندوق را به حداکثر ممکن رساند.

• ارکان صندوق‌ها:

برای تشکیل و اداره یک صندوق سرمایه‌گذاری مشترک در سهام چندین رکن در اساسنامه پیش‌بینی گردیده است تا این ارکان شرایط اجرایی و نظارتی لازم جهت عملکرد مناسب صندوق‌های سرمایه‌گذاری را فراهم نمایند.

الف) مجمع صندوق:

مجمع صندوق با حضور دارندگان حداقل نصف به علاوه یک واحدهای سرمایه‌گذاری ممتاز دارای حق رأی صندوق رسمیت می‌یابد. مجمع صندوق بالاترین رکن صندوق قلمداد می‌گردد و مهم‌ترین وظیفه آن انتخاب مدیر، متولی، ضامن و حسابرس و معرفی به سازمان بورس و اوراق بهادار (سبا) جهت تأیید است.

ب) مدیر صندوق:

رکن اجرایی صندوق و متخصص در بازار سرمایه است که لازم است مطابق اساسنامه گزارشات پیش‌بینی شده و اطلاعات قابل ارائه را تهیه و در اختیار متولی، حسابرس و سبا قرار دهد. همچنین با استفاده از تارنمای مربوط به صندوق سرمایه‌گذاری، اطلاعات ذکر شده در بخش اطلاع‌رسانی اساسنامه را جهت آگاهی عموم افشاء می‌نماید.

ج) متولی صندوق:

رکن نظارتی صندوق محسوب گردیده و توسط مجمع صندوق انتخاب خواهد شد. (یادآوری: هویت متولی و سایر ارکان صندوق در امیدنامه مربوطه و در تارنمای هر صندوق افشاء می‌گردد).

د) ضامن:

ضامن نیز توسط مجمع انتخاب شده، پس از تأیید سبا در امیدنامه صندوق برای عموم معرفی خواهد شد. منظور از ضمانت در ساختار صندوق‌های سرمایه‌گذاری مشترک در سهام (در اندازه کوچک) فراهم نمودن نقدینگی کافی در شرایطی است که صندوق برای انجام پرداخت‌ها طبق اساسنامه و یا ابطال واحدهای سرمایه‌گذاری متقاضیان به قیمت ابطال محاسبه شده وجه نقد کافی نداشته باشد.

ه) حسابرس:

رکن دیگر نظارتی است که از بین مؤسسات حسابرسی معتمد سبا و توسط متولی، جهت تأیید به مجمع صندوق معرفی می‌گردد. مدت مأموریت حسابرس توسط مجمع تعیین می‌گردد و حسابرس با قبولی سمت ارائه گردید وظایف و مسئولیت‌های محوله طبق اساسنامه را به عهده خواهد گرفت.

و) کارگزاران صندوق:

مدیر صندوق برای انجام امور مربوط به معاملات سهام پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار از خدمات کارگزاری که قبلاً قبولی سمت دریافت شده از آن‌ها را برای سبا ارسال نموده است استفاده خواهد کرد. کارگزاران مذکور که دارای مجوز فعالیت از سبا هستند علاوه بر وظایف معمول، موظف به انجام وظایف محوله طبق اساسنامه نیز خواهند بود.

• عایدی صندوق های مشترک سرمایه گذاری:

شما از سه طریق می توانید با سرمایه گذاری در صندوق های مشترک سرمایه گذاری درآمد کسب کنید:

1) درآمد هایی که از طریق سود نقدی سهام های صندوق و بهره اوراق قرضه موجود در صندوق بدست می آید. این درآمد ها هر ساله توسط صندوق به سرمایه گذاران بعنوان سود نقدی توزیع می شود.

2) اگر صندوق اوراق بهاداری را که قیمت آنها افزایش یافته پیدا کرده است، بفروشد بازده سرمایه ای بدست خواهد آورد. بیشتر صندوق ها این عایدی ها را هم بعنوان سود بین سرمایه گذاران تقسیم می کنند.

3) اگر ارزش اوراق بهادار موجود در صندوق افزایش پیدا کند اما مدیران صندوق آنها را برای شناسایی بازده سرمایه ای نفروشد ارزش سهام صندوق افزایش پیدا خواهد کرد. در این صورت شما می توانید سهام خود را با سود بیشتر بفروش برسانید. معمولاً "صندوق ها این امکان را به شما خواهند داد که بجای دریافت سود های خود آنها را مجدداً در صندوق سرمایه گذاری کرده و سهام بیشتری دریافت کنید.

• کارمزد ارکان و هزینه های صندوق:

الف - کارمزد ارکان:

مهم ترین هزینه مربوط به صندوق های سرمایه گذاری کارمزدی است که ارکان اجرایی و نظارتی صندوق (مدیر، متولی و ضامن) به علت خدمات ارائه شده و ریسک متحمل شده بابت ضمانت نقدشوندگی دریافت می نمایند

ب - هزینه های دوره ای¹:

- 1) هزینه حسابرس
- 2) هزینه تأسیس و تسویه
- 3) هزینه مجامع و عضویت در کانون ها
- 4) سایر هزینه ها

¹ Level Loads

ج - هزینه‌های صدور و ابطال:

در حالی که هزینه‌های کارمزد و دوره‌ای از محل دارایی‌های صندوق پرداخت می‌گردید و منجر به کاهش خالص ارزش دارایی‌های صندوق متناسب با هزینه روزانه می‌شد، برخی هزینه‌های دیگر مربوط به زمان و تعداد فرآیند صدور و ابطال سرمایه‌گذار می‌گردد. بنابراین چنین هزینه‌ای به طور مستقیم به سرمایه‌گذار تحمیل گردیده، سرمایه‌گذار با برنامه‌ریزی صحیح سرمایه‌گذاری خود می‌تواند این هزینه‌ها را به حداقل رساند.

• خالص ارزش دارایی¹:

مهم‌ترین تفاوت ماهیت واحدهای سرمایه‌گذاری صندوق‌ها با سهام یک شرکت، تعیین قیمت معاملاتی آن‌ها است. قیمت یک واحد سرمایه‌گذاری صندوق برخلاف قیمت سهام شرکت‌ها تحت تأثیر میزان عرضه و تقاضای آن قرار نمی‌گیرد. مبنای خرید و فروش واحدهای سرمایه‌گذاری که توسط شعب صندوق و تحت عنوان صدور یا ابطال واحدهای سرمایه‌گذاری صورت می‌گیرد، خالص ارزش دارایی‌های موجود در صندوق در پایان هر روز است از آنجایی که صندوق‌های سرمایه‌گذاری فاقد دارایی فیزیکی بوده، سبد دارایی‌های آن متشکل از سهام و اوراق بهادار، اوراق مشارکت و یا وجه نقد است بنابراین خالص ارزش دارایی‌های آن در هر روز براساس ارزش روز دارایی‌های تشکیل‌دهنده صندوق قابل محاسبه است.

• نحوه سرمایه‌گذاری در صندوق‌ها:

برای خرید واحدهای سرمایه‌گذاری صندوق‌ها می‌توان به یکی از شعب معرفی شده در پیوست اساسنامه هر صندوق مراجعه کرده، فرم پذیره‌نویسی/ درخواست صدور واحد سرمایه‌گذاری را تکمیل نمود. بدین ترتیب مالکیت واحدهای سرمایه‌گذاری صندوق در دو زمان ممکن است صورت گیرد. اول دوره پذیره‌نویسی اولیه و قبل از شروع فعالیت صندوق که هر واحد سرمایه‌گذاری به ارزش پایه 1.000.000 ریال فروخته خواهد شد. دوم، پس از موفقیت در جذب حداقل سرمایه در مرحله پذیره‌نویسی و آغاز فعالیت صندوق سرمایه‌گذاری است. از آن پس صدور واحدهای سرمایه‌گذاری برای متقاضیان به قیمت صدور اعلام شده یک روز پس از تکمیل فرم درخواست مربوطه نزد شعب معرفی شده توسط مدیر در اساسنامه صورت خواهد گرفت. کلیه دریافت‌ها و پرداخت‌های سرمایه‌گذاران با صندوق باید از طریق حساب بانکی معرفی شده صورت گیرد و سرمایه‌گذاران باید فیش بانکی مربوطه را به همراه فرم تکمیل شده درخواست صدور واحد

¹ NAV

سرمایه‌گذاری به نمایندگی شعبه تحویل داده، پرینت تکمیل شده رسید پذیرهنویسی/ درخواست صدور واحد سرمایه‌گذاری را حتماً از نماینده شعبه دریافت نمایند تا در صورت لزوم جهت پیگیری صدور گواهی سرمایه‌گذاری قابل ارائه باشد. لازم به یادآوری است که حداقل سرمایه‌گذاری لازم در صندوق‌های سرمایه‌گذار حاضر، خرید 10 واحد سرمایه‌گذاری توسط هر سرمایه‌گذار و بیشترین مقدار مجاز برای هر سرمایه‌گذار خرید 5% حداکثر واحدهای سرمایه‌گذاری یک صندوق است.

برای خروج از سرمایه‌گذاری و اصطلاحاً ابطال واحد سرمایه‌گذاری نیز همانند مرحله صدور، لازم است که سرمایه‌گذار با مراجعه به یکی از شعب معرفی شده توسط مدیر در اساسنامه، فرم مربوطه را از نماینده شعبه دریافت نموده و با تکمیل این فرم تقاضای ابطال تمام یا تعدادی از واحدهای سرمایه‌گذاری خود را ارائه نماید. مبنای محاسبه، قیمت ابطال واحد سرمایه‌گذاری روز بعد از تاریخ درخواست ابطال خواهد بود و پس از کسر هزینه‌های مربوط به ابطال (که در بخش هزینه‌ها به تفصیل به آن اشاره شده است) حداکثر ظرف 7 روز کاری از تاریخ درخواست ابطال وجه مربوطه به حسابی که سرمایه‌گذاری معرفی نموده است واریز خواهد گردید. در صورتی که سرمایه‌گذار بخشی از واحدهای سرمایه‌گذاری خود را ابطال نماید برای بخش باقیمانده آن گواهی سرمایه‌گذاری جدیدی صادر خواهد شد که این صدور مشمول هزینه صدور گواهی نخواهد بود.

• انواع صندوق‌های سرمایه‌گذاری:

(الف) صندوق‌های با سرمایه متغیر:

این صندوق‌ها که بیشتر به صندوق‌های سرمایه‌گذاری مشترک معروف‌اند، همواره آماده‌اند که به عموم مردم سهام جدید بفروشند، و در صورت تقاضای سهامدار، به قیمتی که برابر ارزش خالص دارایی است، و در خاتمه هر روز محاسبه می‌شود، سهام موجود را بازخرید کنند. قیمت سهام صندوق سرمایه‌گذاری مشترک متکی به ارزش خالص دارایی هر سهم است.

(ب) صندوق‌های با سرمایه ثابت:

برخلاف صندوق‌های سرمایه‌گذاری مشترک، صندوق‌های با سرمایه ثابت، مثل هر شرکت سهامی دیگر سهم می‌فروشند، و معمولاً سهام خود را بازخرید نمی‌کنند. سهام صندوق‌های با سرمایه ثابت می‌تواند در بورس اوراق بهادار دادوستد شوند. قیمت سهم صندوق با سرمایه ثابت را عرضه و تقاضا تعیین می‌کند. و قیمت می‌تواند کم‌تر و یا بیش‌تر از ارزش خالص دارایی هر سهم باشد.